

กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนชาวไทยที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่น
เป็นวิชาเอกในระดับอุดมศึกษา

Kanji learning strategies used by Thai learners majoring
in Japanese language in higher education

นัฐนันท์ กิจจาเกษมกุล¹

Nattanan Kitjakasemkul¹

พัชรพร แก้วกฤษณ์¹

Patcharaporn Kaewkitsadang¹

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

Corresponding Author:

Nattanan Kitjakasemkul

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

2 Prachan Road, Phra Nakhon, Bangkok 10200, Thailand

E-mail: Nattanan.kit@dome.tu.ac.th

Received: 24 April 2022

Revised: 29 July 2022

Accepted: 17 September 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย ระดับอุดมศึกษาที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่นธุรกิจเป็นวิชาเอกและมีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่น (JLPT) ระดับ N4 ถึง N1 จำนวน 272 คน จาก 27 สถาบัน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่จำแนกตามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990) และข้อมูลคันจิของ 加納 (2001) และคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิอื่น ๆ รวมถึงแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ผู้เรียนใช้ในการค้นหาข้อมูลคันจิ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิเป็นบางครั้ง กลยุทธ์ที่ผู้เรียนใช้บ่อยที่สุดคือ กลยุทธ์การชดเชย ด้านข้อมูลคันจิพบว่า กลยุทธ์ที่ผู้เรียนใช้บ่อยที่สุดคือ กลยุทธ์เพื่อค้นหาความหมายคันจิ นอกจากนี้ ผู้เรียนนำแอปพลิเคชัน สื่อบันเทิงภาษาญี่ปุ่นและโซเชียลมีเดียมาใช้ในการเรียนรู้คันจิ ดังนั้นผู้สอนควรชี้แนะให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนคันจิต่าง ๆ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนคันจิที่ประยุกต์ใช้สื่อการสอนคันจิออนไลน์ให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนและเทคโนโลยีในปัจจุบันซึ่งจะทำให้ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นสามารถพัฒนาทักษะคันจิและเพิ่มพูนคลังคำศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : คันจิ, กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา, กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ, ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย

Abstract

The purpose of this research was to study Kanji learning strategies used by 272 Thai learners of Japanese who passed N4 to N1 levels of the Japanese-language proficiency test (JLPT) and study Japanese or business Japanese as major subjects at 27 higher education institutions in Thailand. Data was gathered by questionnaire, including closed-ended questions on Kanji learning strategies classified according to Oxford (1990) language learning strategies and Kano (2001) Kanji information, as well as open-ended questions about alternative Kanji learning strategies and applications or websites for searching Kanji information.

Results were that learners used Kanji learning strategies occasionally, most frequently using compensation strategies. In terms of Kanji information, the most frequently used strategy was searching for meaning of Kanji. In addition, learners employed applications, Japanese entertainment, and social media for Kanji learning. These findings suggest that instructors should help learners understand the importance of selecting Kanji learning materials and verifying authenticity of information acquired to better understand and apply it. Kanji education management might be improved by using online Kanji learning materials relevant to current changes in learners and technology. These would facilitate improvement in Kanji learning skills and expand vocabulary more suitably and efficiently.

Keywords: Kanji, Language learning strategies, Kanji learning strategies, Thai learners of Japanese language

1. บทนำ

การศึกษาคันจิในปัจจุบันจำแนกผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นโดยพิจารณาจากวัฒนธรรมการใช้คันจิในภาษาแม่ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มาจากประเทศที่ใช้คันจิ (漢字圏学習者) เช่น ผู้เรียนชาวจีน 2) ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มาจากประเทศที่มีวัฒนธรรมคันจิแต่ไม่ใช่คันจิ (準漢字圏学習者) เช่น ผู้เรียนชาวเกาหลี และ 3) ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มาจากประเทศที่ไม่ใช่คันจิ (非漢字圏学習者) (加納他, 2011, p. 13)

สำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจัดอยู่ในกลุ่มผู้เรียนที่มาจากประเทศที่ไม่ใช่คันจิ ดังนั้นในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น นอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนรู้และจดจำอักษรฮิรางานะและอักษรคาตากานะอย่างละ 46 ตัวแล้ว ผู้เรียนยังต้องเรียนรู้และจดจำ “คันจิ” ที่มีจำนวนมากอีกด้วย เนื่องจากระบบการเขียนในภาษาญี่ปุ่นเขียนอักษรทั้ง 3 ชนิดนี้ประสมกัน ด้วยเหตุนี้คันจิจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในการสื่อสารและการทำความเข้าใจภาษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นซึ่งประกอบด้วยคันจิเป็นส่วนใหญ่

การศึกษาคันจิสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มาจากประเทศที่ไม่ใช่คันจินับว่าเป็นเรื่องยาก ผลสำรวจหัวข้อที่ยากในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของทัศนีย์ เมธาพิสิฐ และคณะ (2546, 2547) ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่เห็นว่า “คันจิ” เป็นส่วนที่ยากที่สุดในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น สาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่ายากคือ ปริมาณข้อมูลแต่ละด้านของคันจิที่ต้องจดจำมีจำนวนมาก (加納他, 2011, p. 2) ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาคันจิประสบความสำเร็จ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นโดยเฉพาะผู้เรียนที่มาจากประเทศที่ไม่ใช่คันจิจึงต้องสรรหาและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อช่วยลดภาระในการจดจำข้อมูลคันจิที่มีจำนวนมากและให้ตนเองสามารถเรียนรู้และจดจำข้อมูลคันจิได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยพบว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มใช้กลยุทธ์การเขียนซ้ำ ๆ เป็นอันดับต้นจากกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิทั้งหมดดังเช่นผลการวิจัยของ ヴィモンヴィタヤー (2011), Kim (2018), คุมิโกะ มิซิมะ และ ยุพกา พุกขิม่า (2561) อีกทั้งผลการวิจัยของ บุชบา บรรจงมณี (2561) ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยส่วนใหญ่เห็นว่ากลยุทธ์ที่จำเป็นต่อการเรียนคันจิมากที่สุดคือ กลยุทธ์ด้านรูป โดยเฉพาะกลยุทธ์การเขียนซ้ำ ๆ

การศึกษาคันจิในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างยิ่ง ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลคันจิด้วยตนเองอย่างง่ายดายและสามารถใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตหรือสื่อออนไลน์เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และจดจำข้อมูลคันจิด้วยตนเอง เช่น การเรียนคันจิผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ การจดจำคันจิที่ปรากฏบนเว็บไซต์ บล็อก แอนิเมชัน เกม คาราโอเกะ เป็นต้น จากผลสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนปี 2563 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) สสำรวจประชาชนอายุ 6 ปีขึ้นไปพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นกลุ่มที่ใช้โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 99.5 ร้อยละ 98.2 และร้อยละ 66.8 ตามลำดับ และกลุ่มอายุที่ใช้โทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone สูงที่สุดคือ กลุ่มอายุ 15 ถึง 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 98.8 นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกลุ่มอายุ 15-24 ปีดังกล่าวยัง

สะท้อนให้เห็นในพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นด้วย เช่น ศิริจันทร์ญา เปียกลิ่น (2558, น. 10-26) สำนวนสภาพการใช้และความต้องการสื่ออินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนคันจิของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ทุกชั้นปีเลือกใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการเรียนคันจิมากที่สุดคือ เพื่อตรวจสอบความหมายและเสียงอ่านคันจิ ซึ่งสอดคล้องกับปฏิกุทธิ์ ธันวานนท์ (2561, น. 5) สำนวนพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นผ่านสื่อออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยที่ลงทะเบียนเรียนภาษาญี่ปุ่นทุกรายวิชาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้งานสื่อออนไลน์เพื่อค้นหาความหมายของคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด

ผลสำรวจข้างต้นชี้ให้เห็นว่า อินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์มีบทบาทในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการศึกษาคันจิ เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์เหล่านี้อาจส่งผลให้การใช้กลยุทธ์การเรียนคันจิของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนคันจิในยุคสื่อออนไลน์ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ในระดับสูง ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้อาจทำให้เห็นแนวโน้มการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์ในการศึกษาคันจิในปัจจุบันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในงานวิจัยนี้ได้เพิ่มคำถามกลยุทธ์การเรียนคันจิที่เกี่ยวข้องกับสื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่น แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์เกี่ยวกับคันจิ รวมทั้งการใช้โซเชียลมีเดียในการศึกษาคันจิที่สอดคล้องกับบริบทการศึกษาคันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษา โดยจำแนกกลยุทธ์การเรียนคันจิตามกลยุทธ์การเรียนภาษาของ Oxford (1990) เพื่อให้เห็นแนวโน้มการใช้กลยุทธ์การเรียนคันจิในภาพรวม อีกทั้งจำแนกตามข้อมูลคันจิของ 加納 (2001) ได้แก่ รูปร่าง เสียงอ่าน ความหมายและการนำไปใช้ เพื่อให้เห็นแนวโน้มการใช้กลยุทธ์การเรียนคันจิในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนได้ละเอียดยิ่งขึ้นและอาจชี้ให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการให้ความสำคัญของข้อมูลคันจิในด้านต่าง ๆ ในยุคที่รูปแบบการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไปและเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์มีบทบาทอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนคันจิในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนในปัจจุบันยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนคันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษาในยุคสื่อออนไลน์

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลยุทธ์การเรียนคันจิจำแนกออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ กลยุทธ์การเรียนและกลยุทธ์การเรียนคันจิ

3.1 กลยุทธ์การเรียนรู้

กลยุทธ์การเรียนรู้ (Learning Strategies) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนเลือกนำมาใช้เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของตนเอง กลยุทธ์เหล่านี้เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร หากผู้เรียนเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาทั้งความสามารถและเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน (Oxford, 1990, p. 1)

Oxford (1990) จัดประเภทและจำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้ออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. กลยุทธ์ทางตรง (Direct Strategies) เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาเป้าหมายโดยตรง ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การจำ (Memory Strategies) กลยุทธ์ด้านปัญญา (Cognitive Strategies) และกลยุทธ์การชดเชย (Compensation Strategies)

2. กลยุทธ์ทางอ้อม (Indirect Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาเป้าหมายโดยตรงแต่จะช่วยส่งเสริมและควบคุมการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ด้านอภิปัญญา (Metacognitive Strategies) กลยุทธ์ด้านอารมณ์ (Affective Strategies) และกลยุทธ์ทางสังคม (Social Strategies)

นอกจากนั้น Oxford ได้พัฒนาแบบสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาหรือ “SILL” (Strategy Inventory for Language Learning) เพื่อสำรวจการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา โดยจำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาออกเป็น กลยุทธ์ทางตรงและกลยุทธ์ทางอ้อมอย่างละ 3 กลยุทธ์ รวมทั้งหมด 6 กลยุทธ์ ซึ่งแบบสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษานี้ถูกนำไปใช้เพื่อสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอย่างกว้างขวาง

3.2 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ

ในการศึกษาคันจิผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้และจดจำข้อมูลคันจิ ซึ่งในคันจิ 1 ตัวประกอบด้วยข้อมูล 4 ด้าน ได้แก่ รูปร่าง เสียงอ่าน ความหมายและการนำไปใช้ ซึ่งข้อมูลคันจิแต่ละด้านมีความเชื่อมโยงกัน (加藤, 2001, pp. 48-51) เมื่อผู้เรียนศึกษาภาษาญี่ปุ่นในระดับสูงขึ้น จำนวนคันจิและข้อมูลคันจิที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นต้องเรียนรู้และจดจำก็จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ผู้เรียนจึงต้องรับภาระหนักในการเรียนรู้และจดจำข้อมูลคันจิที่มีจำนวนนับไม่ถ้วน ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจึงต้องสรรหาและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองสามารถเรียนรู้และจดจำข้อมูลคันจิได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Bourke (1996) พัฒนาแบบสอบถามเพื่อสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิหรือ “SILK” (Strategy Inventory for Learning Kanji) แบบสอบถามนี้จำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิออกเป็น 2 กลยุทธ์หลักตามกลยุทธ์การเรียนรู้ของ Oxford (1990) ได้แก่

1. กลยุทธ์ทางตรง ประกอบด้วย 12 กลยุทธ์ย่อยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้คันจิ ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงคันจิกับความรู้เดิมที่มีอยู่ (Association) 2) การใช้เรื่องราว (Stories) 3) การใช้ส่วนประกอบที่แสดงความหมาย (Radicals) 4) ความถี่ในการใช้กลยุทธ์ (Frequency) 5) การเชื่อมโยงกับประสบการณ์ (Experience) 6) การใช้จินตนาการ (Visualization) 7) การตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) 8) การชดเชย (Compensation)

9) การเรียงลำดับ (Sequence) 10) การตอบสนองทางร่างกายหรืออารมณ์ (Physical/Emotional response) 11) การใช้เสียง (Sound) 12) การใช้ลำดับเส้น (Stroke order)

2. กลยุทธ์ทางอ้อม ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ 1) การวางแผนการเรียนรู้ (Planning) 2) การประเมินการเรียนรู้ (Evaluating) 3) การร่วมมือกับผู้อื่น (Co-operating with others)

แบบสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของ Bourke (1996) ถูกนำไปใช้ในการสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ต่อมามีการพัฒนาแบบสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิให้ละเอียดและสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เช่น 渡部 (2015, pp. 30-64) พัฒนาแบบสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มาจากประเทศที่ไม่ใช้คันจิ โดยสัมภาษณ์การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิจากผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มาจากประเทศที่ไม่ใช้คันจิ 25 คนและผู้พูดภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาแม่ 15 คน ผลการสำรวจพบว่า สามารถเก็บรวบรวมรายการกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์คันจิได้อย่างละเอียดและมีจำนวนมากถึง 87 กลยุทธ์ อีกทั้งมีบางกลยุทธ์ที่ไม่ปรากฏในงานวิจัยก่อนหน้านี้ เช่น “การคาดเดาความหมายของคำศัพท์คันจิจากความหมายของคันจิในคำศัพท์นั้น” อีกทั้งมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการนำคันจิไปใช้ในประโยคอีกด้วย เป็นต้น นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาการจำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิในงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่นิยมใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990) และต่อมาพบว่า มีการนำองค์ประกอบของคันจิหรือข้อมูลคันจิทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปร่าง ด้านเสียงอ่าน ด้านความหมายและด้านการนำไปใช้ มาใช้ในการจำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาคันจิยิ่งขึ้น เช่น งานวิจัยของ ヴィモンヴィタヤー (2011), บุชบา บรรจงมณี (2561) เป็นต้น

สำหรับการศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไป เช่น การศึกษาเปรียบเทียบการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิจากคะแนนสอบของผู้เรียน เช่น ชนัญญธร รุ่งธัญนิธินธรณ์ (2554, น. 58-69) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้คันจิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนศิลป์ภาษาญี่ปุ่น จำนวน 390 คน เพื่อเปรียบเทียบการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของนักเรียนทั้ง 4 กลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนสอบคันจิ ได้แก่ ผู้เรียนกลุ่มดีเยี่ยม กลุ่มดี กลุ่มพอใช้และกลุ่มควรปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดคือ “ถามครูหรือเพื่อนเมื่ออ่านหรือเขียนคันจิไม่ได้” และกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ 5 อันดับแรกที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มใช้มากที่สุดพบว่า ผู้เรียนกลุ่มดีเยี่ยมและกลุ่มดีจะใช้กลยุทธ์ที่ได้ข้อมูลคันจิครบทั้ง 4 ด้าน (ด้านรูปร่าง เสียงอ่าน ความหมายและการนำคันจิไปใช้ในระดับประโยค) ผู้เรียนกลุ่มพอใช้จะใช้กลยุทธ์ที่ได้ข้อมูลคันจิด้านรูปร่างและเสียงอ่าน และผู้เรียนกลุ่มควรปรับปรุงจะใช้กลยุทธ์ที่เน้นข้อมูลคันจิด้านรูปร่างเป็นส่วนใหญ่และไม่มีกลยุทธ์ที่ฝึกการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนกลุ่มดีเยี่ยมและกลุ่มดีจะใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่หลากหลายและสม่ำเสมอว่าผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ

ヴィモンヴィタヤー (2011, pp. 60-61) ศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับมัธยมศึกษา 193 คน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้เรียนเพิ่มเติมและแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

จากคะแนนสอบการอ่านและการเขียนคันจิออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มผู้เรียนคะแนนสูงและกลุ่มผู้เรียนคะแนนต่ำ ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิโดยภาพรวมที่ผู้เรียนใช้มากที่สุดมี 14 กลยุทธ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลยุทธ์ด้านการเขียน 9 กลยุทธ์ เช่น “การเขียนคันจิซ้ำ ๆ จนจำได้” “การเปรียบเทียบคันจิที่มีรูปร่างคล้ายกันเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน” เป็นต้น นอกจากนั้นกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่กลุ่มผู้เรียนคะแนนสูงเลือกใช้ พบว่ากลยุทธ์ที่คาดว่าจะมีประสิทธิภาพในการอ่านคันจิส่วนใหญ่เป็นกลยุทธ์เกี่ยวกับการแบ่งแยกรูปร่างคันจิ เช่น “ฉันจัดกลุ่มคันจิกับคันจิตัวอื่นที่มีส่วนประกอบที่แสดงความหมายเดียวกัน” “ฉันจำส่วนประกอบที่แสดงความหมายเป็นอันดับแรกซึ่งช่วยให้ฉันจำคันจิได้” เป็นต้น ส่วนกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่คาดว่าจะมีประสิทธิภาพในการเขียนคันจิส่วนใหญ่เป็นกลยุทธ์เกี่ยวกับการจำหรือการใช้คันจิบ่อย ๆ เช่น “ฉันใช้คันจิให้บ่อยเท่าที่จะทำได้” “ฉันเชื่อมโยงคันจิกับคันจิตัวอื่นที่มีรูปร่างคล้ายกันแต่มีเสียงอ่านแตกต่างกัน” เป็นต้น

คุมิโกะ มิซึมะ และ ยูกา ฟูกุชิม่า (2561, น. 678-689) ศึกษาเปรียบเทียบการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับกลาง (N3-N2) ระดับอุดมศึกษาจำนวน 106 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนสอบคันจิออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางคันจิสูงและกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางคันจิต่ำ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิแตกต่างกัน กลยุทธ์ที่กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางคันจิสูงใช้มากที่สุด ได้แก่ “ฉันจำคันจิโดยการเขียนซ้ำไปซ้ำมา” ส่วนกลยุทธ์ที่กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางคันจิต่ำใช้มากที่สุด ได้แก่ “ฉันใส่คำอ่านคันจิบริเวณด้านข้างหรือด้านบนของคันจิที่ไม่คุ้น” ส่วนกลยุทธ์ที่กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางคันจิสูงใช้มากกว่ากลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางคันจิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ “ฉันเชื่อมโยงคันจิตัวใหม่ที่เรียนกับคันจิตัวที่มีเสียงอ่านเหมือนกัน” “ฉันจำคันจิโดยการเขียนซ้ำไปซ้ำมา” “ฉันยืมหนังสือหรืออุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้คันจิจากห้องสมุด” ซึ่งชี้ให้เห็นว่า กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางคันจิสูงใช้กลยุทธ์ที่มีความหลากหลาย รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการเรียนคันจิมากกว่ากลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางคันจิต่ำ

นอกจากนั้นมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการเรียนกับการเลือกใช้กลยุทธ์อีกด้วย เช่น 小林 (2017, pp. 1-66) ศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นกับการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์คันจิ รวมทั้งความแตกต่างและลักษณะเด่นในการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยจำนวน 88 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนทดสอบความสามารถทางคันจิออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนคะแนนสูงและกลุ่มผู้เรียนคะแนนต่ำ ผลการศึกษาพบว่า 1) กลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์คันจิที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นนิยมใช้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ด้านความรู้สึก เช่น “จำความหมายของคำศัพท์คันจิที่ใช้บ่อย” “จำคันจิโดยการจดจ่ออยู่กับตนเอง” เป็นต้น และหากระยะเวลาในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น ผู้เรียนมีแนวโน้มใช้กลยุทธ์การทำซ้ำลดลงและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์คันจิที่หลากหลายมากขึ้น ส่วนกลยุทธ์ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้น้อยได้แก่ กลยุทธ์ด้านบริบท เช่น “อ่านนิยายภาษาญี่ปุ่น” “อ่านบล็อกที่ชาวญี่ปุ่นเขียน” เป็นต้น 2) ไม่พบการเปลี่ยนแปลงการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์คันจิตามระยะเวลาใน

การศึกษาภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากไม่พบความแตกต่างในการใช้กลยุทธ์ใน 5 อันดับแรก และ 3) กลุ่มผู้เรียนที่ได้คะแนนสูงมีความกระตือรือร้นในการใช้กลยุทธ์ด้านบริบท เช่น “อ่านเนื้อเพลงภาษาญี่ปุ่น”

Kim (2018, pp. 144-159) ศึกษาและวิเคราะห์การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษาจำนวน 169 คน ด้วยแบบสอบถาม SILK ของ Bourke (1996) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำถามปลายปิดใช้เพื่อสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิและส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้เพื่อสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิอื่น ๆ ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่นิยมใช้ ได้แก่ “กลยุทธ์ด้านความถี่” “กลยุทธ์การจดจำ” “กลยุทธ์ด้านประสบการณ์” ตามลำดับ โดยกลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.5 ได้แก่ “ฉันทจำคันจิโดยการเขียนหลายครั้งจนจำได้” และ “ฉันทจำคันจิตัวที่คิดว่าจำเป็นต้องใช้ในอนาคต” ส่วนกลยุทธ์ที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด ได้แก่ “กลยุทธ์ด้านเสียง” อีกทั้งไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่มีความถี่ในการใช้สูงกับระยะเวลาในการเรียน ส่วนกลยุทธ์ที่ผู้เรียนตอบในคำถามปลายเปิดพบว่า ผู้เรียนชาวไทยมีการใช้กลยุทธ์เกี่ยวกับสื่อมีเดียทั้งในกลยุทธ์ในการเรียนรู้คันจิและกลยุทธ์ในการจัดการการเรียนรู้ ซึ่งบางกลยุทธ์ไม่ได้ถูกจัดไว้ในแบบสอบถามกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ (SILK)

นอกจากนั้นมีการศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิและความเชื่อ ชัยยศุตานัน (2008, pp. 1-48) ศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิและความเชื่อต่อการเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษา 96 คนและในสถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น 101 คน ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มใช้มากที่สุด ได้แก่ “ใส่คำอ่านคันจิ (ฟูริกานะ) กำกับคันจิตัวที่ไม่รู้” กลยุทธ์ที่ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มใช้น้อย ได้แก่ กลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มคันจิที่เรียนไปแล้วตามเสียงอ่านแบบจีน รูปร่างและความหมาย อีกทั้งนำผลที่ได้เปรียบเทียบกับผลการวิจัยผู้เรียนชาวฟิลิปปินส์ของ Ventura (2007) ซึ่งพบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนทั้งสองประเทศใช้กลยุทธ์ด้านการรับรู้ (ด้านปัญญา) มากที่สุด เช่น การเขียนคันจิซ้ำ ๆ การสังเกตหาความแตกต่างของคันจิ เป็นต้น และผู้เรียนทั้งสองประเทศมีการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิแตกต่างกัน เช่น ผู้เรียนชาวไทยนิยมใช้กลยุทธ์ “ใส่คำอ่านคันจิกำกับคันจิตัวที่ไม่รู้” แต่ผู้เรียนชาวฟิลิปปินส์ไม่นิยมใช้กลยุทธ์นี้ เป็นต้น

นอกจากการสำรวจความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนแล้วยังพบการสำรวจความเห็นของผู้สอนอีกด้วย บุชบา บรรจงมณี (2561, น. 77-94) สำรวจความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นและผู้สอนภาษาญี่ปุ่นทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา รวม 798 คน ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมเห็นว่า กลยุทธ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้คันจิมากที่สุดคือ “เขียนคันจิที่เพิ่งเรียนใหม่ซ้ำ ๆ เพื่อให้จำได้” รองลงมาคือ “สังเกตส่วนที่แตกต่างกันของคันจิที่มีรูปร่างคล้ายกัน” ซึ่งทั้งสองกลยุทธ์นี้เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิด้านรูปร่าง อีกทั้งยังพบว่า กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้ำ ๆ เป็นกลยุทธ์ที่ผู้เรียนให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ในการเรียนรู้ข้อมูลคันจิด้านรูปร่างและเสียงอ่าน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนและผู้สอนพบว่า กลยุทธ์ที่ผู้สอนเห็นว่าจำเป็นมากที่สุดในการเรียนรู้คันจิคือ “การคาดเดาความหมายของคันจิจากบริบท” ขณะที่ผู้เรียนเห็นว่า “การเขียนซ้ำ ๆ” เป็นกลยุทธ์ที่จำเป็นที่สุด

นอกจากนั้นมีการศึกษาเกี่ยวกับสื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์กับการเรียนการสอนคันจิ เช่น ศิริจันทร์ญา เปียกลิ่น (2558, น. 10-26) สำรวจสภาพการใช้และความต้องการสื่ออินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนคันจิของผู้เรียนและผู้สอนระดับอุดมศึกษา ผลการสำรวจพบว่า วัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ทุกชั้นปี เลือกใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการเรียนคันจิมากที่สุดคือ เพื่อตรวจสอบความหมายและเสียงอ่านคันจิ และผู้เรียนใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับคันจิในรูปแบบพจนานุกรมมากกว่าใช้เพื่อพัฒนาหรือเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับคันจิของตนเอง

ปญญฤทธิ์ ธันวานนท์ (2561, น. 1-7) สำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นผ่านสื่อออนไลน์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยที่ลงทะเบียนเรียนภาษาญี่ปุ่นทุกรายวิชา ผลการสำรวจพบว่า วัตถุประสงค์หลักในการใช้สื่อออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ของนักศึกษา คือ การใช้งานเพื่อค้นหาคำศัพท์ใน ภาษาญี่ปุ่นสูงที่สุดและใช้งานเพื่อฝึกฝนทักษะการตอบโต้เป็นภาษาญี่ปุ่นในระดับน้อยที่สุด

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยสรุปได้ว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มใช้กลยุทธ์การฝึกซ้ำ ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับ ข้อมูลคันจิด้านรูปร่าง เช่น การเขียนซ้ำ ๆ เป็นอันดับต้นจากกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิทั้งหมด อีกทั้งยังพบว่า กลุ่ม ผู้เรียนที่ได้คะแนนสูงจากการทดสอบคันจิมีแนวโน้มใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่หลากหลายมากกว่ากลุ่มผู้เรียนที่ ได้คะแนนต่ำและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ได้ข้อมูลคันจิครบทั้ง 4 ด้าน อีกทั้งงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ศึกษา กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิในลักษณะอักษรเดี่ยว ในงานวิจัยนี้จะศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้คันจิทั้งแบบอักษรเดี่ยวและ แบบคำประสม รวมทั้งเพิ่มคำถามกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับสื่อบนเทปที่เป็นภาษาญี่ปุ่น แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ เกี่ยวกับคันจิและการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาคันจิและพฤติกรรมของผู้เรียน ภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์ในระดับสูง อีกทั้งจำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิตามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990) และข้อมูลคันจิของ 加納 (2001) เพื่อให้เห็นแนวโน้มการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนได้ละเอียดยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้คือ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษาที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นและภาษาญี่ปุ่น ธุรกิจเป็นวิชาเอก โดยกำหนดเกณฑ์คัดเข้าคือ เป็นผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษาที่ศึกษา ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาญี่ปุ่นธุรกิจเป็นวิชาเอกที่มีผลสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (JLPT) ระดับ N4 ถึง N1 และสถาบันให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 ถึง เดือนมีนาคม 2565 ซึ่งมีสถาบันระดับอุดมศึกษาที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลทั้งหมด 27 สถาบันและมีนิสิตนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทั้งหมด 875 คน กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตาม เกณฑ์ที่กำหนดมีจำนวนทั้งหมด 272 คน ได้แก่ N4 127 คน N3 105 คน N2 35 คน N1 5 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือ แบบสอบถามออนไลน์เกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ส่วนคำถามกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิแบบปลายปิด ผู้วิจัยนำแบบสำรวจกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของ 渡部 (2015) มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยนี้ เนื่องจากเป็นแบบสอบถามกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่มีกลยุทธ์เกี่ยวกับข้อมูลคันจิด้านการนำคันจิไปใช้ในประโยคและสื่อบันทึกที่เป็นภาษาญี่ปุ่น ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในปัจจุบัน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงและเพิ่มคำถามกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ วิธีการใช้ภาษา รวมทั้งตัวอย่างประกอบคำถามเพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับเข้าใจง่าย และเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษา จำนวนกลยุทธ์ทั้งหมดในงานวิจัยนี้มีทั้งหมด 64 ข้อ จำแนกตามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990) เป็นกลยุทธ์ทางตรง 43 ข้อ (กลยุทธ์การจำ 21 ข้อ กลยุทธ์ด้านปัญญา 17 ข้อ และกลยุทธ์การชดเชย 5 ข้อ) และกลยุทธ์ทางอ้อม 21 ข้อ (กลยุทธ์ด้านอุปนิสัย 11 ข้อ กลยุทธ์ด้านอารมณ์ 2 ข้อ และกลยุทธ์ทางสังคม 8 ข้อ) อีกทั้งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดกระบวนการประมวลข้อมูลคันจิทั้ง 4 ด้านของ 加納 (2001) มาใช้ในการจำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปร่าง 11 ข้อ ด้านเสียงอ่าน 16 ข้อ ด้านความหมาย 16 ข้อ ด้านการนำไปใช้ 11 ข้อ และกลยุทธ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้คันจิ 10 ข้อ โดยใช้มาตรวัดความถี่การใช้กลยุทธ์ 4 ระดับ ได้แก่ ใช้เป็นประจำ ใช้เป็นบางครั้ง ใช้นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยใช้เลย

2) ส่วนคำถามกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิแบบปลายเปิด ประกอบด้วย 2 คำถาม ได้แก่ กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิอื่น ๆ ที่ผู้เรียนใช้เป็นประจำนอกเหนือจากกลยุทธ์ในงานวิจัยนี้และแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ผู้เรียนใช้ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับคันจิ โดยวิเคราะห์และจำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิอื่น ๆ ของผู้ที่ตอบคำถามแบบปลายเปิดด้วยกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990)

4.3 การวิเคราะห์ผล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์หรือทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล ได้แก่ กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990) และข้อมูลคันจิของ 加納 (2001) ในการแปลผลคะแนนจะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความถี่การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิและกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน 4 ระดับตามแนวทางของบุญชม ศรีสะอาด (2539) กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยการใช้กลยุทธ์ระหว่าง 3.51-4.00 หมายถึง ใช้กลยุทธ์เป็นประจำ (ความถี่สูง) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง (ความถี่ปานกลาง) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ใช้กลยุทธ์นาน ๆ ครั้ง (ความถี่ต่ำ) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง ใช้กลยุทธ์น้อยที่สุด (ความถี่ต่ำที่สุด)

5. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ จำแนกตามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford

ตารางที่ 1 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ จำแนกตามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (n=272)

กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford	ความถี่การใช้กลยุทธ์		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
กลยุทธ์ทางตรง (Direct strategies)	3.07	0.38	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง
1. กลยุทธ์การจำ เช่น การจำรูปร่างหรือเสียงอ่านคันจิจากสื่อบนแท็บเล็ตที่เป็นภาษาญี่ปุ่น	2.89	0.49	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง
2. กลยุทธ์ด้านปัญญา เช่น การเขียนคันจิที่เพิ่งเรียนซ้ำ ๆ	2.83	0.40	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง
3. กลยุทธ์การจดจำ เช่น การคาดเดาเสียงอ่านหรือความหมายคันจิ	3.51	0.49	ใช้กลยุทธ์เป็นประจำ
กลยุทธ์ทางอ้อม (Indirect strategies)	2.43	0.57	ใช้กลยุทธ์นาน ๆ ครั้ง
1. กลยุทธ์ด้านอุปนิสัย เช่น การจัดตารางเวลาเพื่อศึกษาข้อมูลคันจิ	2.39	0.57	ใช้กลยุทธ์นาน ๆ ครั้ง
2. กลยุทธ์ด้านอารมณ์ เช่น การให้รางวัลตนเอง	2.69	0.99	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง
3. กลยุทธ์ทางสังคม เช่น การถามข้อมูลคันจิจากเพื่อนหรืออาจารย์	2.21	0.66	ใช้กลยุทธ์นาน ๆ ครั้ง
ค่าเฉลี่ยการใช้กลยุทธ์ทั้งหมด	2.75	0.42	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษามีความถี่การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิเป็นบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.75) เมื่อพิจารณาการจำแนกตามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990) พบว่า กลยุทธ์ทางตรงมีความถี่การใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.07) และกลยุทธ์ทางอ้อมมีความถี่การใช้กลยุทธ์นาน ๆ ครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.43)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลยุทธ์ที่มีความถี่การใช้เป็นประจำ ได้แก่ กลยุทธ์การจดจำ (ค่าเฉลี่ย 3.51) กลยุทธ์ที่มีความถี่การใช้เป็นบางครั้ง ได้แก่ กลยุทธ์การจำ (ค่าเฉลี่ย 2.89) กลยุทธ์ด้านปัญญา (ค่าเฉลี่ย 2.83) กลยุทธ์ด้านอารมณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.69) ตามลำดับ กลยุทธ์ที่มีความถี่การใช้เวลานาน ๆ ครั้ง ได้แก่ กลยุทธ์ด้านอุปนิสัย (ค่าเฉลี่ย 2.39) กลยุทธ์ทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 2.21) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิจากตารางข้างต้นพบว่า ผู้เรียนนิยมใช้กลยุทธ์ทางตรงมากกว่ากลยุทธ์ทางอ้อมและใช้กลยุทธ์การจดจำเป็นประจำ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนนิยมใช้กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หรือจดจำคันจิโดยตรงและใช้ทักษะการคาดเดาความหมายและเสียงอ่านคันจิในระดับสูง ซึ่งทักษะการคาดเดาในกลยุทธ์การจดจำถือเป็นทักษะสำคัญที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ต่อยอดในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในระดับสูงต่อไปได้ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถนำทักษะการคาดเดานี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาญี่ปุ่นได้อีกด้วย ส่วนกลยุทธ์ที่ผู้เรียนนิยมน้อยที่สุดคือ กลยุทธ์ทางสังคม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนมีแนวโน้มพึ่งพาผู้อื่นในการเรียนคันจิในระดับต่ำและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อยลง ซึ่งแตกต่างจาก

ผลการวิจัยของชนัญญธร รุ่งธัญญธรณ์ (2554) ที่ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้กลยุทธ์ “ถามครูหรือเพื่อนเมื่ออ่านหรือเขียนคันจิไม่ได้” มากที่สุด ดังนั้นหากผู้สอนจัดการเรียนการสอนคันจิให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนคันจิ การจัดกิจกรรมถามตอบเกี่ยวกับคันจิ เป็นต้น ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือผู้สอนเพิ่มขึ้นแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับคันจิและการเรียนคันจิของตนเองอีกด้วย ผู้สอนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกิจกรรมเหล่านี้ไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนคันจิให้สอดคล้องกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้นต่อไปได้

5.1.1 กลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 5 อันดับแรก

ตารางที่ 2 กลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 5 อันดับแรก (n=272)

อันดับ	กลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 5 อันดับแรก	$\bar{x}$	S.D.	ประเภทกลยุทธ์
1	ฉันทาคาเดความหมายคำศัพท์จากคันจิตัวอื่นที่ปรากฏรวม	3.67	0.62	การชดเชย
2	ฉันทันหาความหมายคันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน	3.63	0.68	ด้านปัญญา
3	ฉันทาคาเดความหมายคันจิจากส่วนประกอบ	3.59	0.68	การชดเชย
4	ฉันทันหาเสียงอ่านคันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน	3.56	0.76	ด้านปัญญา
5	ฉันทาคาเดเสียงอ่านคำศัพท์จากคันจิแต่ละตัว	3.54	0.72	การชดเชย
	ฉันทาคาเดความหมายคันจิจากบริบท	3.54	0.67	การชดเชย

จากตารางที่ 2 พบว่า กลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ อันดับ 1 “ฉันทาคาเดความหมายคำศัพท์จากคันจิตัวอื่นที่ปรากฏรวม” (ค่าเฉลี่ย 3.67) อันดับ 2 “ฉันทันหาความหมายคันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน” (ค่าเฉลี่ย 3.63) อันดับ 3 “ฉันทาคาเดความหมายคันจิจากส่วนประกอบ” (ค่าเฉลี่ย 3.59) อันดับ 4 “ฉันทันหาเสียงอ่านคันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน” (ค่าเฉลี่ย 3.56) และ อันดับ 5 “ฉันทาคาเดเสียงอ่านคำศัพท์จากคันจิแต่ละตัว” และ “ฉันทาคาเดความหมายคันจิจากบริบท” (ค่าเฉลี่ย 3.54)

เมื่อพิจารณากลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 5 อันดับแรก จำแนกตามกลยุทธ์การเรียนภาษาของ Oxford (1990) พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่นิยมใช้กลยุทธ์การชดเชยและกลยุทธ์ด้านปัญญา ซึ่งทั้งสองกลยุทธ์นี้เกี่ยวข้องกับการเรียนคันจิโดยตรง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สอนภาษาญี่ปุ่นของบุษบา บรรจงมณี (2561) ที่ผู้สอนเห็นว่า กลยุทธ์ที่จำเป็นมากที่สุดในการเรียนคันจิคือ “การคาดเดาความหมายของคันจิจากบริบท” ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่จัดอยู่ในกลยุทธ์การชดเชยในงานวิจัยนี้ อีกทั้งผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นความแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาคือ ไม่พบกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำซ้ำ ๆ เช่น การเขียนซ้ำ ๆ ในกลยุทธ์ที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 5 อันดับแรก ซึ่งผลการสำรวจกลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผ่านมาส่วนใหญ่มักพบว่ากลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนซ้ำ ๆ เป็นกลยุทธ์ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่นิยมใช้เป็นอันดับต้นจากกลยุทธ์

การเรียนรู้คันจิทั้งหมด ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียน ซึ่งอาจมาจากหลายปัจจัย เช่น รูปแบบการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเขียนด้วยลายมือมาเป็นการพิมพ์ข้อความแทน รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน เป็นต้น

5.1.2 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย

ตารางที่ 3 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย (n=272)

อันดับ	กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ	$\bar{x}$	S.D.	ประเภทกลยุทธ์
1	ฉันทัดตารางเวลาเพื่อศึกษารูปร่างหรือลำดับเส้นคันจิ	1.69	0.76	ด้านอภิปัญญา
2	ฉันทันหาประโยคตัวอย่างที่มีการใช้คันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม	1.71	0.83	ด้านปัญญา
3	ฉันทันหาลำดับเส้นคันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม	1.73	0.88	ด้านปัญญา
4	ฉันทันหาเสียงอ่านคันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม	1.74	0.85	ด้านปัญญา
5	ฉันทันหาความหมายคันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม	1.77	0.88	ด้านปัญญา

จากตารางที่ 3 พบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย ได้แก่ อันดับ 1 “ฉันทัดตารางเวลาเพื่อศึกษารูปร่างหรือลำดับเส้นคันจิ” (ค่าเฉลี่ย 1.69) อันดับ 2 “ฉันทันหาประโยคตัวอย่างที่มีการใช้คันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม” (ค่าเฉลี่ย 1.71) อันดับ 3 “ฉันทันหาลำดับเส้นคันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม” (ค่าเฉลี่ย 1.73) อันดับ 4 “ฉันทันหาเสียงอ่านคันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม” (ค่าเฉลี่ย 1.74) และอันดับ 5 “ฉันทันหาความหมายคันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม” (ค่าเฉลี่ย 1.77)

เมื่อพิจารณากลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 5 อันดับสุดท้าย จำแนกตามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990) พบว่า ผู้เรียนใช้กลยุทธ์ “ฉันทัดตารางเวลาเพื่อศึกษารูปร่างหรือลำดับเส้นคันจิ” น้อยที่สุด ซึ่งการเลือกใช้กลยุทธ์น้อยที่สุดนี้ชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนเช่นกัน ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งอาจมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลให้รูปแบบการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในปัจจุบันที่นิยมใช้การพิมพ์ข้อความมากกว่าการเขียนด้วยลายมือ อีกทั้งมีเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการพิมพ์ ดังนั้นโอกาสในการเขียนด้วยลายมือจึงลดลงและอาจส่งผลให้การเลือกใช้หรือความสำคัญของกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่เกี่ยวข้องกับด้านรูปร่างหรือการเขียนลดลงไปด้วย

เมื่อพิจารณากลยุทธ์ที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุดอันดับ 2 ถึง 5 พบว่า เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาข้อมูลคันจิจากพจนานุกรมแบบรูปเล่ม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มใช้พจนานุกรมแบบรูปเล่มน้อยลง แนวโน้มเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดบางประการของพจนานุกรมแบบรูปเล่ม ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจึงหันมาใช้พจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชันหรือบนเว็บไซต์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและแสดงผลลัพธ์ในการค้นหาอย่างรวดเร็วเพิ่มขึ้น

5.2 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ จำแนกตามข้อมูลคันจิ

ตารางที่ 4 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ จำแนกตามข้อมูลคันจิ (n=272)

กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ จำแนกตามข้อมูลคันจิ	ความถี่การใช้กลยุทธ์		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ ด้านรูปร่าง	2.53	0.43	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง
2. กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ ด้านเสียงอ่าน	2.72	0.41	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง
3. กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ ด้านความหมาย	2.93	0.41	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง
4. กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ ด้านการนำไปใช้	2.70	0.46	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง
5. กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิ ด้านอื่น ๆ	2.77	0.57	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง
ค่าเฉลี่ยการใช้กลยุทธ์ทั้งหมด	2.74	0.39	ใช้กลยุทธ์เป็นบางครั้ง

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อจำแนกกลยุทธ์ตามข้อมูลคันจิ โดยภาพรวมผู้เรียนมีความถี่การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิเป็นบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.74)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามข้อมูลคันจิพบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิทุกด้านมีความถี่การใช้เป็นบางครั้ง กลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ยความถี่การใช้สูงที่สุด ได้แก่ กลยุทธ์ด้านความหมาย (ค่าเฉลี่ย 2.93) รองลงมา กลยุทธ์ด้านอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.77) กลยุทธ์ด้านเสียงอ่าน (ค่าเฉลี่ย 2.72) กลยุทธ์ด้านการนำไปใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.70) และกลยุทธ์ด้านรูปร่าง (ค่าเฉลี่ย 2.53) ตามลำดับ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โดยภาพรวมผู้เรียนใช้กลยุทธ์ทุกด้านเป็นบางครั้งและในข้อมูลคันจิทั้ง 4 ด้าน ผู้เรียนให้ความสำคัญกับข้อมูลคันจิด้านความหมายมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเสียงอ่าน ด้านการนำไปใช้และด้านรูปร่าง ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากผลการวิจัยที่ผ่านมาที่มักพบว่า กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลคันจิด้านรูปร่างเป็นกลยุทธ์ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยนิยมใช้ แต่ในงานวิจัยนี้ผู้เรียนนิยมใช้กลยุทธ์ด้านความหมายมากที่สุด ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่า ความหมายเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสาร ซึ่งในประโยคหรือข้อความภาษาญี่ปุ่นที่ประกอบด้วยคันจิ หากผู้เรียนทราบและเข้าใจความหมายคันจิก็จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสารได้ชัดเจนและเข้าใจตรงกันมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างอาจมีความคุ้นชินกับรูปร่างคันจิพอสมควรจึงนิยมใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่เกี่ยวข้องกับด้านความหมาย เช่น การคาดเดาและการค้นหาความหมายคันจิ เพื่อช่วยให้ตนเองเข้าใจสารของผู้ส่งสารที่มีการใช้คันจิได้

5.2.1 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก จำแนกตามข้อมูลคันจิ

ตารางที่ 5 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก จำแนกตามข้อมูลคันจิ (n=272)

ข้อมูลคันจิ	กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด	$\bar{x}$	S.D.
รูปร่าง	1. ฉันทำรูปร่างคันจิจากสื่อบนเทปที่เป็นภาษาญี่ปุ่น	3.27	0.83
	2. ฉันทำคันจิตัวที่มีรูปร่างซับซ้อนเป็นคำ ๆ	3.17	0.90
	3. ฉันทเขียนคันจิที่เพิ่งเรียนซ้ำ ๆ เพื่อให้จำได้	3.11	0.82
เสียงอ่าน	1. ฉันทค้นหาเสียงอ่านคันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน	3.56	0.76
	2. ฉันทคาดเดาเสียงอ่านคำศัพท์จากคันจิแต่ละตัว	3.54	0.72
	3. ฉันทำคันจิด้วยการเขียนเสียงอ่านกำกับด้านบนหรือด้านข้างของคันจิเพื่อให้จำเสียงอ่านได้	3.42	0.82
ความหมาย	1. ฉันทคาดเดาความหมายคำศัพท์จากคันจิตัวอื่นที่ปรากฏร่วม	3.67	0.62
	2. ฉันทค้นหาความหมายคันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน	3.63	0.68
	3. ฉันทคาดเดาความหมายคันจิจากส่วนประกอบ	3.59	0.68
การนำไปใช้	1. ฉันทค้นหาประโยคตัวอย่างที่มีการใช้คันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน	3.39	0.85
	2. ฉันทพยายามใช้คันจิให้มากที่สุดในการพิมพ์ข้อความภาษาญี่ปุ่นบนโซเชียล	3.32	0.81
	3. ฉันทำประโยคที่มีการใช้คันจิจากประโยคที่อยู่ในสื่อบนเทปที่เป็นภาษาญี่ปุ่น	3.27	0.84
อื่น ๆ	1. ฉันทขีดเส้นใต้หรือใช้สีเน้นคันจิตัวที่อยากจำเป็นพิเศษ	3.10	1.05
	2. ฉันทำรูปร่าง เสียงอ่าน ความหมาย การนำไปใช้ของคันจิตัวใหม่ไปพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน	3.06	0.80
	3. ฉันทำรูปร่างและความหมายคันจิ โดยเชื่อมโยงรูปร่างกับเรื่องราว	2.94	0.95

จากตารางที่ 5 เมื่อจำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 3 อันดับแรกตามข้อมูลคันจิพบว่า กลยุทธ์ด้านรูปร่างที่ผู้เรียนใช้มากที่สุดคือ “ฉันทำรูปร่างคันจิจากสื่อบนเทปที่เป็นภาษาญี่ปุ่น” (ค่าเฉลี่ย 3.27) รองลงมา “ฉันทำคันจิตัวที่มีรูปร่างซับซ้อนเป็นคำ ๆ” (ค่าเฉลี่ย 3.17) และ “ฉันทเขียนคันจิที่เพิ่งเรียนซ้ำ ๆ เพื่อให้จำได้” (ค่าเฉลี่ย 3.11) ตามลำดับ

กลยุทธ์ด้านเสียงอ่านที่ผู้เรียนใช้มากที่สุดคือ “ฉันทค้นหาเสียงอ่านคันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน” (ค่าเฉลี่ย 3.56) รองลงมา “ฉันทคาดเดาเสียงอ่านคำศัพท์จากคันจิแต่ละตัว” (ค่าเฉลี่ย 3.54) และ “ฉันทำคันจิด้วยการเขียนเสียงอ่านกำกับด้านบนหรือด้านข้างของคันจิเพื่อให้จำเสียงอ่านได้” (ค่าเฉลี่ย 3.42) ตามลำดับ

กลยุทธ์ด้านความหมายที่ผู้เรียนใช้มากที่สุดคือ “ฉันทคาดเดาความหมายคำศัพท์จากคันจิตัวอื่นที่ปรากฏร่วม” (ค่าเฉลี่ย 3.67) รองลงมา “ฉันทค้นหาความหมายคันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน” (ค่าเฉลี่ย 3.63) และ “ฉันทคาดเดาความหมายคันจิจากส่วนประกอบ” (ค่าเฉลี่ย 3.59) ตามลำดับ

กลยุทธ์ด้านการนำไปใช้ที่ผู้เรียนใช้มากที่สุดคือ “ฉันทค้นหาประโยคตัวอย่างที่มีการใช้คันจิจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน” (ค่าเฉลี่ย 3.39) รองลงมา “ฉันทพยายามใช้คันจิให้มากที่สุดในการพิมพ์

ข้อความภาษาญี่ปุ่นบนโซเซียล” (ค่าเฉลี่ย 3.32) และ “ฉันจำประโยคที่มีการใช้คันจิจากประโยคที่อยู่ในสื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่น” (ค่าเฉลี่ย 3.27) ตามลำดับ

กลยุทธ์ด้านอื่น ๆ ที่ผู้เรียนใช้มากที่สุดคือ “ฉันขีดเส้นใต้หรือใช้สีเน้นคันจิตัวที่อยากจำเป็นพิเศษ” (ค่าเฉลี่ย 3.10) รองลงมา “ฉันจำรูปร่าง เสียงอ่าน ความหมาย การนำไปใช้ของคันจิตัวใหม่ไปพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน” (ค่าเฉลี่ย 3.06) และ “ฉันจำรูปร่างและความหมายคันจิ โดยเชื่อมโยงรูปร่างกับเรื่องราว” (ค่าเฉลี่ย 2.94) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณากลยุทธ์ที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก จำแนกตามข้อมูลคันจิพบว่า ผู้เรียนค้นหาข้อมูลคันจิด้านเสียงอ่าน ความหมายและการนำไปใช้จากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชันเป็นบางครั้งถึงเป็นประจำ และนิยมค้นหาข้อมูลคันจิด้านความหมายมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของปฏิกุทธิ์ ธันวานนท์ (2561) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้งานสื่อออนไลน์เพื่อค้นหาความหมายของคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด อีกทั้งไม่พบกลยุทธ์การค้นหาข้อมูลคันจิด้านรูปร่างจากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชันในกลยุทธ์ด้านรูปร่างที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการค้นหาข้อมูลคันจิด้านรูปร่างน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เรียนมีการจดจำรูปร่างคันจิและประโยคที่มีการใช้คันจิจากสื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเป็นบางครั้ง ซึ่งผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงการนำสื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่น รวมทั้งแอปพลิเคชันและโซเซียลมีเดียมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และจดจำข้อมูลคันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลยุทธ์ “ฉันขีดเส้นใต้หรือใช้สีเน้นคันจิตัวที่อยากจำเป็นพิเศษ” พบว่า มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า คะแนนการใช้กลยุทธ์จะจัดกระจาย กล่าวคือกลยุทธ์ข้อนี้มีทั้งผู้เรียนที่นิยมใช้และไม่นิยมใช้สูง กลยุทธ์ที่ผู้เรียนนิยมใช้ใกล้เคียงกันในกลยุทธ์การเรียนคันจิด้านอื่น ๆ จึงเป็นกลยุทธ์การจำข้อมูลคันจิทั้ง 4 ด้านไปพร้อมกัน

5.2.2 กลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย จำแนกตามข้อมูลคันจิ

ตารางที่ 6 กลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย จำแนกตามข้อมูลคันจิ (n=272)

ข้อมูลคันจิ	กลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D.
รูปร่าง	1. ฉันจัดตารางเวลาเพื่อศึกษารูปร่างหรือลำดับเส้นคันจิ	1.69	0.76
	2. ฉันค้นหาลำดับเส้นคันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม	1.73	0.88
	3. ฉันถามลำดับเส้นหรือวิธีการเขียนคันจิจากเพื่อนหรืออาจารย์โดยตรง	1.86	0.85
เสียงอ่าน	1. ฉันค้นหาเสียงอ่านคันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม	1.74	0.85
	2. ฉันจัดตารางเวลาเพื่อศึกษาเสียงอ่านคันจิ	1.79	0.81
	3. ฉันจำเสียงอ่านคันจิโดยใช้จินตนาการ	2.09	1.01
ความหมาย	1. ฉันค้นหาความหมายคันจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม	1.77	0.88
	2. ฉันจัดตารางเวลาเพื่อศึกษาความหมายคันจิ	1.90	0.88
	3. ฉันถามความหมายคันจิในกลุ่มโซเซียลหรือแอปพลิเคชัน	2.17	1.16

ข้อมูลคั่นจิ	กลยุทธ์การเรียนรู้คั่นจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด	$\bar{x}$	S.D.
การนำไปใช้	1. ค้นคว้าหาประโยคตัวอย่างที่มีการใช้คั่นจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม	1.71	0.83
	2. จัดตารางเวลาเพื่อศึกษาวิธีการใช้คั่นจิในประโยคต่าง ๆ	1.92	0.85
	3. ถามคนในกลุ่มโซเชียลหรือแอปพลิเคชันว่าคั่นจิตัวนี้ใช้อย่างไรในประโยค	2.17	1.15
อื่น ๆ	1. แลกเปลี่ยนกลยุทธ์การเรียนรู้คั่นจิกับเพื่อน	2.17	0.98
	2. ให้นำรางวัลตนเองเมื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้คั่นจิที่ตั้งไว้	2.52	1.15
	3. อ่านบทความ ข่าว บล็อก ฯลฯ ที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเพื่อเพิ่มพูนคลังคั่นจิ	2.71	0.87

จากตารางที่ 6 เมื่อจำแนกกลยุทธ์การเรียนรู้คั่นจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย ตามข้อมูลคั่นจิพบว่า กลยุทธ์ด้านรูปร่างที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุดคือ “จัดตารางเวลาเพื่อศึกษารูปร่างหรือลำดับเส้นคั่นจิ” (ค่าเฉลี่ย 1.69) รองลงมา “ค้นคว้ามวลคำคั่นจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม” (ค่าเฉลี่ย 1.73) และ “ถามคนในกลุ่มโซเชียลหรือวิธีการเขียนคั่นจิจากเพื่อนหรืออาจารย์โดยตรง” (ค่าเฉลี่ย 1.86) ตามลำดับ

กลยุทธ์ด้านเสียงอ่านที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุดคือ “ค้นคว้ามวลคำคั่นจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม” (ค่าเฉลี่ย 1.74) รองลงมา “จัดตารางเวลาเพื่อศึกษาเสียงอ่านคั่นจิ” (ค่าเฉลี่ย 1.79) และ “อ่านคำเสียงอ่านคั่นจิโดยใช้จินตนาการ” (ค่าเฉลี่ย 2.09) ตามลำดับ

กลยุทธ์ด้านความหมายที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุดคือ “ค้นคว้ามวลคำคั่นจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม” (ค่าเฉลี่ย 1.77) รองลงมา “จัดตารางเวลาเพื่อศึกษาความหมายคั่นจิ” (ค่าเฉลี่ย 1.90) และ “ถามคนในกลุ่มโซเชียลหรือแอปพลิเคชัน” (ค่าเฉลี่ย 2.17) ตามลำดับ

กลยุทธ์ด้านการนำไปใช้ที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุดคือ “ค้นคว้ามวลคำคั่นจิจากพจนานุกรมแบบเป็นเล่ม” (ค่าเฉลี่ย 1.71) รองลงมา “จัดตารางเวลาเพื่อศึกษาวิธีการใช้คั่นจิในประโยคต่าง ๆ” (ค่าเฉลี่ย 1.92) และ “ถามคนในกลุ่มโซเชียลหรือแอปพลิเคชันว่าคั่นจิตัวนี้ใช้อย่างไรในประโยค” (ค่าเฉลี่ย 2.17) ตามลำดับ

กลยุทธ์ด้านอื่น ๆ ที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุดคือ “แลกเปลี่ยนกลยุทธ์การเรียนรู้คั่นจิกับเพื่อน” (ค่าเฉลี่ย 2.17) รองลงมา “ให้นำรางวัลตนเองเมื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้คั่นจิที่ตั้งไว้” (ค่าเฉลี่ย 2.52) และ “อ่านบทความ ข่าว บล็อก ฯลฯ ที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเพื่อเพิ่มพูนคลังคั่นจิ” (ค่าเฉลี่ย 2.71) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณากลยุทธ์การเรียนรู้คั่นจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้าย จำแนกตามข้อมูลคั่นจิพบว่า ผู้เรียนใช้กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาเพื่อศึกษาข้อมูลคั่นจิทั้ง 4 ด้านและการค้นหาข้อมูลคั่นจิทั้ง 4 ด้านด้วยพจนานุกรมแบบรูปเล่มนาน ๆ ครั้ง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนมีการจัดสรรเวลาเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับข้อมูลคั่นจิต่างต่าง ๆ ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริกัญญา เปียกลิ่น (2558) ที่ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากสื่ออินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับคั่นจิในรูปแบบพจนานุกรมมากกว่าใช้เพื่อพัฒนาหรือเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับคั่นจิของตนเอง อีกทั้งผู้เรียนไม่นิยมใช้พจนานุกรมแบบรูปเล่มในการค้นหาข้อมูลคั่นจิและหันมาใช้

พจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชันในระดับสูง ซึ่งแนวโน้มนี้ชี้ให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต และสื่อออนไลน์ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณากลยุทธ์ที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้ายและมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากกว่า 1.00 พบว่า มีจำนวน 4 กลยุทธ์ ได้แก่ การจำเสียงอ่านโดยใช้จินตนาการ การถามความหมายคันจิและการนำคันจิไปใช้ในประโยคบนกลุ่มโซเชียลหรือแอปพลิเคชันและการให้รางวัลตนเองเมื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามีผู้เรียนที่เลือกใช้และไม่เลือกใช้กลยุทธ์เหล่านี้ใกล้เคียงกัน

นอกจากนั้นเมื่อพิจารณากลยุทธ์ “ฉันทอ่านบทความ ข่าว บล็อก ฯลฯ ที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเพื่อเพิ่มพูนคลังคันจิ” พบว่า ผู้เรียนเลือกใช้กลยุทธ์นี้น้อยกว่ากลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการจดจำข้อมูลคันจิจากสื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่น ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ผู้เรียนจะเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง แต่ผู้เรียนก็เลือกใช้สื่อที่เป็นภาษาญี่ปุ่นที่ตรงกับความสนใจของตนเอง เช่น มังงะ แอนิเมชัน ละคร เกม เพลง คาราโอเกะ เป็นต้น อีกทั้งผู้เรียนอาจรู้สึกว่าการอ่านบทความ ข่าว บล็อกอาจมีข้อความยาวหรือมีคันจิยากปรากฏอยู่ จึงเลือกใช้สื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่นที่ตรงกับความสนใจของตนเองมากกว่า ซึ่งสื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเหล่านี้นอกจากจะให้ความบันเทิงและความเพลิดเพลินแล้ว ยังให้ความรู้หรือข้อมูลคันจิด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นในภาพรวมให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

5.2.3 คำถามแบบปลายเปิดกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิอื่น ๆ ที่ผู้เรียนเลือกใช้

ผลสำรวจพบว่า มีผู้ตอบคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิอื่น ๆ ทั้งหมดจำนวน 45 คน (ร้อยละ 16.54) และผู้ที่ไม่ตอบคำถามแบบปลายเปิดจำนวน 227 คน (ร้อยละ 83.46) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ที่ตอบคำถามแบบปลายเปิดจำแนกคำตอบตามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990) และคัดเลือกเฉพาะคำตอบที่ไม่ซ้ำกับหัวข้อในคำถามปลายปิด ผลการวิเคราะห์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิอื่น ๆ ในคำถามแบบปลายเปิด (n=45)

กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิอื่น ๆ ในคำถามแบบปลายเปิด	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
กลยุทธ์การจำ	12	34.29
กลยุทธ์ด้านปัญญา	9	25.71
กลยุทธ์ด้านอุปนิสัย	7	20.00
กลยุทธ์ทางสังคม	5	14.29
กลยุทธ์ด้านอารมณ์	2	5.71
รวม	35	100

จากตารางที่ 7 พบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้คันจิอื่น ๆ ในคำถามแบบปลายเปิดที่ผู้เรียนเลือกใช้มากที่สุดคือ กลยุทธ์การจำ ได้แก่ การเห็นบ่อย ๆ การเชื่อมโยงรูปร่างกับเรื่องราวและการใช้จินตนาการ จำนวน 12 คำตอบ

(ร้อยละ 34.29) รองลงมา กลยุทธ์ด้านปัญญา ได้แก่ การเขียนในอากาศ การแปลและการเปรียบเทียบ จำนวน 9 คำตอบ (ร้อยละ 25.71) กลยุทธ์ด้านอภิปัญญา ได้แก่ การพยายามหาโอกาสในการฝึกฝนคันจิโดยใช้สื่อออนไลน์และการประเมินตนเอง จำนวน 7 คำตอบ (ร้อยละ 20.00) กลยุทธ์ทางสังคม ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและชาวญี่ปุ่น จำนวน 5 คำตอบ (ร้อยละ 14.29) และกลยุทธ์ด้านอารมณ์ ได้แก่ การสร้างแรงกระตุ้นให้แก่ตนเอง จำนวน 2 คำตอบ (ร้อยละ 5.71) เมื่อพิจารณาคำตอบของผู้เรียนพบว่า กลยุทธ์ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ นิยมใช้เป็นประจำนอกเหนือจากกลยุทธ์ในงานวิจัยนี้คือ กลยุทธ์การจำที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคันจิบ่อย ๆ เพื่อให้จดจำคันจิได้

5.3 แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ผู้เรียนใช้ในการค้นหาข้อมูลคันจิ

ตารางที่ 8 แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ผู้เรียนใช้ในการค้นหาข้อมูลคันจิมากที่สุด 5 อันดับแรก (n=272)

อันดับ	แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ ที่ใช้ในการค้นหาข้อมูลคันจิ	จำนวนคำตอบ	ร้อยละ
1	JTDic	73	20.28
2	Shirabe Jisho	50	13.89
3	Google Translate	39	10.83
4	J-Doradic	36	10.00
5	Kanji Study	17	4.72
	อื่น ๆ	135	37.50
	ไม่ใช่แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์	10	2.78
	รวม	360	100

จากตารางที่ 8 พบว่า แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ใช้ในการค้นหาข้อมูลคันจิมากที่สุด ได้แก่ “JTDic” จำนวน 73 คำตอบ (ร้อยละ 20.86) รองลงมา “Shirabe Jisho” จำนวน 50 คำตอบ (ร้อยละ 14.29) “Google Translate” จำนวน 39 คำตอบ (ร้อยละ 11.14) “J-Doradic” จำนวน 36 คำตอบ (ร้อยละ 10.29) “Kanji Study” จำนวน 17 คำตอบ (ร้อยละ 4.86) ตามลำดับ และแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์อื่น ๆ เช่น Japanese Dictionary Takoboto, Japanese, www.jisho.org เป็นต้น จำนวน 135 คำตอบ (ร้อยละ 38.57) ตามลำดับ อีกทั้งพบว่า มีผู้เรียนที่ไม่ใช่แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ จำนวน 10 คำตอบ

เมื่อพิจารณาแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ผู้เรียนนิยมใช้มากที่สุด 5 อันดับแรกพบว่า แอปพลิเคชันและเว็บไซต์ส่วนใหญ่เป็นพจนานุกรมที่ให้ข้อมูลคันจิด้านรูปร่าง เสียงอ่านและความหมาย และบางแอปพลิเคชันมีตัวอย่างคำศัพท์หรือตัวอย่างประโยคที่ประกอบด้วยคันจิหรือคำศัพท์นั้น ๆ ในประโยค โดยผู้เรียนสามารถค้นหาคันจิได้ด้วยการพิมพ์คันจิหรือคำศัพท์ที่ผู้เรียนต้องการค้นหาและสามารถเขียนคันจิในการค้นหาข้อมูล

ค้นได้ ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูลค้นได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามข้อมูลในแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์อาจมีบางส่วนไม่สมบูรณ์ ผู้สอนควรชี้แนะให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญในการเลือกใช้พจนานุกรมรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจดจำและนำข้อมูลไปใช้ได้ อย่างถูกต้อง

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ค้นคว้าของนักเรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยระดับอุดมศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

1) เมื่อพิจารณาตามกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาของ Oxford (1990) พบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ค้นคว้าเป็นบางครั้งและนิยมใช้กลยุทธ์ทางตรงมากกว่ากลยุทธ์ทางอ้อม กลยุทธ์ที่ผู้เรียนนิยมใช้มากที่สุดคือ กลยุทธ์การขุดเซย์ ได้แก่ การคาดเดาความหมายหรือเสียงอ่านค้นได้ ส่วนกลยุทธ์ที่ผู้เรียนนิยมน้อยที่สุดคือ กลยุทธ์ทางสังคม ได้แก่ การสอบถามข้อมูลค้นได้จากผู้อื่น ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันผู้เรียนมีแนวโน้มพึ่งพาผู้อื่นในการเรียนค้นได้น้อยลงและมักเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงลำพัง เช่น การคาดเดาความหมายหรือเสียงอ่านค้นได้ การค้นหาข้อมูลค้นได้จากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชัน มากกว่าการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์หรือสอบถามผู้อื่น ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของชนัญญธร รุ่งธัญธิธรรม (2554) ที่ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาานิยมใช้กลยุทธ์ “ถามครูหรือเพื่อนเมื่ออ่านหรือเขียนค้นได้ไม่ได้” มากที่สุด แนวโน้มเช่นนี้สะท้อนให้เห็นการเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ค้นคว้าของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งอาจเป็นเพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลค้นได้และสื่อต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดายและรวดเร็วด้วยตนเอง

2) เมื่อพิจารณาตามข้อมูลค้นได้พบว่า โดยภาพรวมผู้เรียนใช้กลยุทธ์ทุกด้านเป็นบางครั้งและในข้อมูลค้นได้ทั้ง 4 ด้าน ผู้เรียนให้ความสำคัญกับข้อมูลค้นได้ด้านความหมายมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเสียงอ่าน ด้านการนำไปใช้และด้านรูปร่าง ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากผลการวิจัยที่ผ่านมาที่มักพบว่า กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลค้นได้ด้านรูปร่างเป็นกลยุทธ์ที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยนิยมใช้ แนวโน้มนี้สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการให้ความสำคัญต่อข้อมูลค้นได้ ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งอาจมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและรูปแบบการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเขียนด้วยลายมือมาเป็นการพิมพ์ข้อความ จึงอาจทำให้การตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลค้นได้ด้านรูปร่างและการใช้กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับด้านรูปร่างหรือการเขียนลดลงตามเทคโนโลยีและรูปแบบการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไป

3) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ค้นคว้าที่ผู้เรียนนิยมใช้มากที่สุดคือ “ฉันคาดเดาความหมายคำศัพท์จากค้นได้ตัวอื่นที่ปรากฏรวม” ส่วนกลยุทธ์การเรียนรู้ค้นคว้าที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุดคือ “ฉันจัดตารางเวลาเพื่อศึกษารูปร่างหรือลำดับเส้นค้นได้” และเมื่อพิจารณากลยุทธ์ที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก จำแนกตามข้อมูลค้นได้พบว่า ผู้เรียนค้นหาข้อมูลค้นได้ด้านเสียงอ่าน ความหมายและการนำไปใช้จากพจนานุกรมที่เป็นแอปพลิเคชันเป็นบางครั้งถึงเป็นประจำและนิยมค้นหาข้อมูลค้นได้ด้านความหมายมากที่สุด ซึ่งสอดคล้อง

กับผลสำรวจของศิริรินทร์ญา เปียกลิ่น (2558) ที่พบว่า วัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ทุกชั้นปีเลือกใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการเรียนคันจิมากที่สุดคือ เพื่อตรวจสอบความหมายและเสียงอ่านคันจิ และผลสำรวจของปฎิยุทธ์ ธันวานนท์ (2561) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้งานสื่อออนไลน์เพื่อค้นหาความหมายของคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นมากที่สุด อีกทั้งยังพบว่า ผู้เรียนจดจำรูปร่างคันจิและประโยคที่มีการใช้คันจิจากสื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเป็นบางครั้ง โดยผู้เรียนนิยมใช้สื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่นที่ตนเองสนใจในการจดจำข้อมูลคันจิมากกว่าการอ่านบทความ ข่าว บล็อก ฯลฯ ที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเพื่อเพิ่มพูนคลังคันจิ ซึ่งผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงการนำสื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่น รวมทั้งแอปพลิเคชันและโซเชียลมีเดียมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และจดจำข้อมูลคันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน ส่วนกลยุทธ์การเรียนคันจิที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุด 3 อันดับสุดท้ายจำแนกตามข้อมูลคันจิพบว่า ผู้เรียนใช้กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาเพื่อศึกษาข้อมูลคันจิทั้ง 4 ด้านและการค้นหาข้อมูลคันจิทั้ง 4 ด้านด้วยพจนานุกรมแบบรูปเล่มในระดับต่ำ

4) แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ผู้เรียนใช้ในการค้นหาข้อมูลคันจิส่วนใหญ่เป็นพจนานุกรมที่ให้ข้อมูลคันจิด้านรูปร่าง เสียงอ่านและความหมาย รวมทั้งมีตัวอย่างคำศัพท์หรือตัวอย่างประโยคที่ประกอบด้วยคันจิหรือคำศัพท์นั้น ๆ อีกทั้งผู้เรียนมีแนวโน้มใช้พจนานุกรมแบบรูปเล่มน้อยลงและใช้แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ในการค้นหาข้อมูลคันจิเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามข้อมูลในแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์อาจมีบางส่วนไม่สมบูรณ์ ดังนั้นผู้สอนควรชี้แนะให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญในการเลือกใช้พจนานุกรมภาษาญี่ปุ่นและพจนานุกรมคันจิรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจดจำและนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างถูกต้อง รวมถึงแนะนำแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่ข้อมูลถูกต้องเชื่อถือได้แก่ผู้เรียน

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนนำเทคโนโลยี แอปพลิเคชัน โซเชียลมีเดียและสื่อบันเทิงต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนคันจิเพิ่มขึ้น การจัดการเรียนการสอนคันจิให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งการเรียนการสอนคันจิมีความท้าทายมากยิ่งขึ้นจากรูปแบบการสื่อสารที่เปลี่ยนจากการสื่อสารด้วยวาจาหรือการเขียนด้วยลายมือมาเป็นการสื่อสารด้วยการพิมพ์ข้อความ กลยุทธ์การเรียนคันจิและความตระหนักรู้ต่อคันจิของผู้เรียนจึงเปลี่ยนแปลงไป ผู้สอนจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์การสอนและเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอนคันจิ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนนำสื่อบันเทิงที่เป็นภาษาญี่ปุ่น แอปพลิเคชันและโซเชียลมีเดียมาประยุกต์ใช้ในการเรียนคันจิเพิ่มขึ้น แต่ใช้กลยุทธ์ด้านอภิปัญญาและกลยุทธ์ด้านสังคมในระดับต่ำ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้สอนควรชี้แนะให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้กลยุทธ์ทางอ้อมควบคู่ไปกับการใช้กลยุทธ์ทางตรง รวมทั้งเสริมสร้างทักษะทางอภิปัญญาซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การจัดสรรเวลาเพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับคันจิ โดยผู้สอนเลือกเฟ้นและแนะนำแอปพลิเคชัน เว็บไซต์หรือสื่อการสอนคันจิออนไลน์ที่

น่าสนใจและสอดคล้องกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับคันจิด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งควรชี้แนะให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญในการเลือกใช้สื่อและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนคันจิที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนคันจิของตนเองก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน ผู้สอนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกิจกรรมเหล่านี้ไปพัฒนาการเรียนการสอนคันจิให้สอดคล้องกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้นต่อไป รวมทั้งผู้สอนควรกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนคันจิให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนและเทคโนโลยีในปัจจุบันซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นสามารถพัฒนาทักษะคันจิและเพิ่มพูนคลังคำศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนยิ่งขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

จากผลการศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การเรียนคันจิของผู้เรียนชาวไทยที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับอุดมศึกษา” พบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่สามารถนำไปศึกษาต่อเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการเรียนการสอนคันจิในอนาคต ได้แก่ การเรียนการสอนคันจิกับสื่อบนเทปที่เป็นภาษาญี่ปุ่น รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีหรือสื่อออนไลน์ในการเรียนการสอนคันจิ เช่น การค้นหาข้อมูลคันจิ การเรียนรู้คันจิ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- คฺมิโกะ มิซึมะ และ ยุพกา พุกขิม่า. (2561, 24-25 พฤษภาคม). การศึกษากลวิธีการเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางชาวไทยในระดับอุดมศึกษา: เปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีความสามารถทางคันจิสูงและต่ำ. การประชุมวิชาการระดับชาติ IAMBEST ครั้งที่ 3, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร.
- ชนัญญ์ธรร รุ่งธัญญ์นิธิน. (2554). การศึกษากลวิธีการเรียนรู้คันจิของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, 28(2), 58-69.
- ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ, น้ำทิพย์ เมธเศรษฐ, สมเกียรติ เขวงกิจวงนิช, และ สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2546). การสำรวจความต้องการของนักเรียนที่เรียนภาษาญี่ปุ่นในมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 3(1), 131-144.
- ทัศนีย์ เมธาพิสิฐ, น้ำทิพย์ เมธเศรษฐ, สมเกียรติ เขวงกิจวงนิช, และ สุนิย์รัตน์ เนียรเจริญสุข. (2547). การสำรวจความต้องการของนักเรียนที่เรียนภาษาญี่ปุ่นในมัธยมศึกษาตอนปลายระยะที่ 2. *วารสารเจแปนฟาวนด์เดชั่น กรุงเทพฯ*, (1), 223-234.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2539). การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า. *วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 2(1), 64-70.
- บุษบา บรรจงมณี. (2561). ความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การเรียนรู้คันจิของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย: เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้สอนและผู้เรียน. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 8(2), 77-94.
- ปฎิยุทธ์ ธีรวานนท์. (2561). การสำรวจเพื่อพัฒนาแบบเรียนภาษาญี่ปุ่นให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. *วารสารสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น: บริหารธุรกิจและภาษา*, 6(1), 1-7.
- ศิรินทร์ญา เปียกลิ่น. (2558). การศึกษาการใช้และความต้องการสื่ออินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนอักษรคันจิระดับอุดมศึกษา. *วารสารปาริชาติ*, 28(1), 10-26.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). สํารวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2563. http://www.nso.go.th/sites/2014en/Survey/ICT/Survey%20In%20Household/2020/fullreport_63.pdf
- Bourke, B. (1996). *Maximising efficiency in the Kanji learning task* [Doctor of Philosophy]. The University of Queensland.
- Kim, J. (2018). Analysis of Kanji learning strategies using strategy inventory for learning Kanji (SILK). *JSN Journal*, 8(1), 144-159.

Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know*. Heinle & Heinle.

ヴィモンヴィタヤー・チョーラッター.(2011).「タイ人の初級日本語学習者の漢字学習ストラテジー」『日本語教育方法研究会誌』, 18(1), 60-61.

加納千恵子.(2001).「外国人学習者による漢字の情報処理過程について－漢字処理技能の測定・評価に向けて－」『文藝言語研究言語篇』, 39, 45-60.

加納千恵子・大神智春・清水百合・郭俊海・石井奈保美・谷部弘子・石井恵理子.(2011).『日本語教育業書「つくる」漢字教材を作る』.スリーエーネットワーク.

小林英弘.(2017).「タイ人日本語学習者の漢字語彙学習に対するストラテジー使用の現状」チュラーロンコーン大学文学部東洋言語学科外国語としての日本語修士論文.

チャイヤケッタナン・ソムチャイ.(2008).「タイ人日本語学習者の漢字学習に対するビリーフとストラテジー使用」チュラーロンコーン大学文学部東洋言語学科外国語としての日本語修士論文.

渡部倫子.(2015).「非漢字圏学習者のための漢字語彙学習ストラテジー尺度の開発」『漢字・日本語教育研究』, 4, 30-64.